

Rolnummer 6062
Arrest nr. 167/2015 van 26 november 2015

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 31, tweede lid, 4°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg Luik, afdeling Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en T. Giet, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 8 oktober 2014 in zake Thierry Bertrand en Sandrine Belen tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 16 oktober 2014, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 31, § 1, 4°, [lees : 31, tweede lid, 4°,] van het WIB 1992 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet in zoverre de vergoedingen ontvangen tot volledig of gedeeltelijk herstel van een tijdelijke derving van bezoldigingen, uitgekeerd in het kader van een individueel afgesloten verzekeringscontract ‘ gewaarborgd inkomen - onvrijwillig verlies van betrekking ’, als bezoldigingen belastbaar zijn, terwijl de vergoedingen verkregen ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract tegen lichamelijke ongevallen met toepassing van artikel 38, [§ 1,] 8°, van het WIB 1992 worden vrijgesteld ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Thierry Bertrand en Sandrine Belen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. C. Payen, advocaat bij de balie te Verviers;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. I. Tasset, advocaat bij de balie te Luik.

Thierry Bertrand en Sandrine Belen hebben ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 15 juli 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 16 september 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 16 september 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil*

Op 25 januari 2007 heeft Sandrine Belen een verzekering afgesloten die het onvrijwillig verlies van betrekking dekt.

De eiseres voor de verwijzende rechter heeft haar betrekking verloren wegens reorganisatie van het werk vanaf 1 oktober 2007. Zij heeft een opzegtermijn en vakantieverlof genoten tot 5 mei 2008. Vanaf 6 mei 2008 heeft zij de werkloosheidsuitkeringen ontvangen.

De verzekeringsmaatschappij heeft haar contractuele vergoedingen ten bedrage van 10 000 euro uitgekeerd voor de periode van 1 mei 2008 tot 30 september 2008, en daarbij gepreciseerd dat bedrijfsvoorheffing zou worden ingehouden op het bedrag van de vergoedingen.

Aangezien het bedrag van die vergoedingen niet werd vermeld in de aangifte in de personenbelasting die is ingediend door de eiseres en haar echtgenoot, die eveneens eiser voor de verwijzende rechter is, werd hun een bericht van wijziging toegestuurd. Dat bericht werd tevergeefs bij de directeur der belastingen betwist door de belastingplichtigen die op 21 mei 2013 dan ook een bezwaar bij de verwijzende rechter hebben ingediend.

Na te hebben vastgesteld dat de eiseres voor de verwijzende rechter wel degelijk een inkomensverlies heeft geleden dat door de door de verzekeraar uitgekeerde vergoedingen kon worden gecompenseerd, heeft de verwijzende rechter, ambtshalve, de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag gesteld.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. De Ministerraad is van mening dat het in het geding zijnde verschil in behandeling op een objectieve en redelijke verantwoording berust. Er bestaat immers een objectief verschil tussen de personen die een vergoeding tot herstel van een tijdelijke derving van bezoldigingen ontvangen, uitgekeerd in het kader van een verzekeringscontract « gewaarborgd inkomen - onvrijwillig verlies van betrekking », die belastbaar is wegens de aard van de uitkering die een derving van bezoldigingen compenseert, en die welke een vrijstelling genieten van de vergoeding die is uitgekeerd met het oog op het vergoeden van de gevolgen van een lichamelijk ongeval zonder dat de band met een of andere beroepsactiviteit doorslaggevend is.

Te dezen is de belasting van de eerstgenoemden gebaseerd op de omstandigheid dat die vergoeding is bestemd om een vervangingsinkomen in plaats van een belastbare bezoldiging te verschaffen.

De wetgever heeft het algemene beginsel van de belastbaarheid van de vervangingsinkomsten willen bevestigen door daarbij tevens, via een techniek van belastingaftrekken, de feitelijke vrijstelling van bepaalde vervangingsinkomsten te verzekeren voor zover die de enige inkomsten van de begunstigde (werkloosheidsuitkeringen, brugpensioenen, enz.) zijn.

De Ministerraad verwijst met name naar de arresten nrs. 73/2007 en 146/2008 van het Hof.

A contrario verantwoordt niets dat de vergoedingen worden belast die zijn verkregen ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract tegen lichamelijke ongevallen en die ertoe strekken aan de verzekeringnemer geen vervangingsinkomen te verschaffen maar een bedrag dat hem in staat kan stellen het hoofd te bieden aan de gevolgen van een lichamelijk ongeval.

Er is immers geen automatische en noodzakelijke binding tussen de voordelen die de personen die individuele verzekeringscontracten tegen lichamelijke ongevallen sluiten, verkrijgen en de inkomsten die zij verliezen wanneer het risico waartegen zij zich hebben verzekerd, zich voordoet. In werkelijkheid komt die verzekering meer naar voren als een « spaarverzekering » dan als een verzekering tegen « het verlies van inkomsten ».

Ten slotte brengt de Ministerraad in herinnering dat de wetgever, om redenen van doeltreffendheid en kosten, niet met alle individuele situaties rekening vermag te houden.

De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Standpunt van de eisende partijen voor de verwijzende rechter

A.2. De eisende partijen voor de verwijzende rechter voeren in hun twee memories aan dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

In tegenstelling tot hetgeen de Ministerraad aanvoert, zijn de twee in de prejudiciële vraag bedoelde categorieën van personen immers vergelijkbaar, hetgeen de partijen willen aantonen door te verwijzen naar het arrest nr. 73/2007 van het Hof van 10 mei 2007. Zij voegen eraan toe dat het te dezen « geen verzekering betreft om arbeidsongeschiktheid tegen te gaan ».

Met betrekking tot het in het geding zijnde verschil in behandeling hebben de door de Ministerraad in zijn memorie aangehaalde auteurs, in een commentaar bij het arrest nr. 132/98 dat op 9 december 1998 door het Hof is uitgesproken, geoordeeld dat het Hof de rechtspraak van het Hof van Cassatie had afgekeurd, aangezien zij menen dat het Hof het belasten van het arbeidskapitaal van de belastingplichtige impliciet zou weigeren.

In ondergeschikte orde voeren de eisende partijen aan dat de belastingplichtige die een vergoeding ontvangt in het kader van een verzekering « gewaarborgd inkomen - arbeidsongeschiktheid » (met andere woorden berekend op basis van de derving van bezoldigingen of van een graad van invaliditeit) en die zijn premies heeft afgetrokken, zich niet in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van een belastingplichtige die een vergoeding ontvangt in het kader van een verzekeringscontract « verlies van betrekking » zoals in de onderhavige zaak en die geen premies heeft afgetrokken.

- B -

B.1. Artikel 31 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 1992) bepaalt :

« Bezoldigingen van werknemers zijn alle beloningen die voor de werknemer de opbrengst zijn van arbeid in dienst van een werkgever.

Daartoe behoren inzonderheid :

[...]

4° vergoedingen verkregen tot volledig of gedeeltelijk herstel van een tijdelijke derving van bezoldigingen, daarin begrepen de vergoedingen die worden toegekend in uitvoering van een solidariteitstoezegging als bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, en de vergoedingen die zijn gevormd door middel van bijdragen en premies als bedoeld in artikel 52, 3°, b, vierde streepje;

[...] ».

B.2. De verwijzende rechter vraagt het Hof of die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre zij de vergoedingen die wegens een tijdelijke derving van bezoldigingen aan de belastingplichtige zijn uitgekeerd krachtens een door de

belastingplichtige afgesloten individueel verzekeringscontract om hem tegen het onvrijwillig verlies van betrekking te verzekeren, aan de inkomstenbelasting onderwerpt, terwijl de vergoedingen uitgekeerd ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract tegen lichamelijke ongevallen niet aan de belasting worden onderworpen overeenkomstig artikel 38, § 1, 8°, van het WIB 1992 en terwijl de premies verbonden aan het verzekeringscontract « onvrijwillig verlies van betrekking » niet als beroepskosten werden afgetrokken.

B.3. De verwijzende rechter gaat uit van de premisse dat de door de verzoekende partij ontvangen vergoedingen nauw verband houden met het ontvangen van werkloosheidsuitkeringen waarop zij een aanvulling blijken te zijn en dat de band met de beroepsactiviteit dan ook vaststaat. Hij is zodoende van oordeel dat die vergoeding onder het toepassingsgebied van artikel 31, tweede lid, 4°, van het WIB 1992 valt. Het is in die interpretatie dat het Hof de prejudiciële vraag beantwoordt.

B.4. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 januari 1976, die de in het geding zijnde bepaling in het Wetboek van de inkomstenbelastingen heeft gewijzigd, blijkt dat de wetgever een einde wilde maken aan het stelsel van vrijstelling van sommige vervangingsinkomens die het herstel van een inkomstenderving uitmaken (*Parl. St.*, Senaat, 1975-1976, nr. 742/2, p. 18).

B.5. Door de vergoedingen verkregen tot volledig of gedeeltelijk herstel van een tijdelijke derving van bezoldigingen in de belastbare inkomsten op te nemen, heeft de wetgever een maatregel genomen die relevant is ten aanzien van die doelstelling.

B.6. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 januari 1976 die artikel 38, § 1, 8°, in het Wetboek van de inkomstenbelastingen heeft ingevoegd, blijkt dat de wetgever om de volgende redenen heeft gekozen voor het afschaffen van de aftrek van de premies en voor het behoud van de vrijstelling van de wegens een verzekering « lichamelijke schade » ontvangen uitkeringen :

« 1° er is geen automatische en noodzakelijke binding tussen de voordelen die de personen, die individuele verzekeringscontracten tegen lichamelijke ongevallen sluiten, voor zichzelf bedingen en de inkomsten die zij verliezen wanneer het risico waartegen zij zich verzekeren werkelijkheid wordt : de premie wordt niet berekend zoals inzake verplichte verzekering tegen de arbeidsongevallen op grond van de winsten, bezoldigingen of baten van

de verzekerde, maar wel bepaald op grond van de voordelen waarop deze rekt wanneer het risico werkelijkheid wordt;

2° in feite komt de individuele verzekering tegen lichamelijke ongevallen meer naar voren als een ' spaarverzekering ' dan als een ' verzekering tegen het verlies van inkomsten ' en er zou betwisting kunnen zijn niet zozeer over de manier van aftrek van de premies (alhoewel die aftrek zou kunnen worden opgeëist voor alle categorieën die de verzekering aangaan) maar vooral wanneer het er op aankomt de door sommige verzekerden bekomen voordelen te belasten » (*Parl. St.*, Kamer, 1975-1976, nr. 680/10, p. 25).

B.7. De door de verzekeraar uitgekeerde vergoedingen ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract « gewaarborgd inkomen - onvrijwillig verlies van betrekking », ook al worden die vergoedingen forfaitair bepaald, zonder verwijzing naar het bedrag van de beroepsbezoldiging van de begunstigde ervan, en ook al komen zij niet in de plaats van de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen die in de personenbelasting moeten worden aangegeven, vormen een aanvulling die ertoe strekt de derving van bezoldigingen te dekken die door het verlies van de betrekking werd veroorzaakt.

B.8. Hieruit vloeit voort dat de wetgever redelijkerwijs vermocht te oordelen dat vergoedingen uitgekeerd ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract « gewaarborgd inkomen - onvrijwillig verlies van betrekking » een vervangingsinkomen uitmaken, dat kan worden beschouwd als de grondslag van de in de in het geding zijnde bepaling bedoelde belasting, in tegenstelling tot de uitkeringen verbonden aan een verzekering « lichamenlijk ongeval » die de vergoeding van een ongeval dekken, ongeacht de private of professionele omstandigheden waarin het zich voordoet of de private of professionele gevolgen ervan.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 31, tweede lid, 4°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 schendt de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 26 november 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels